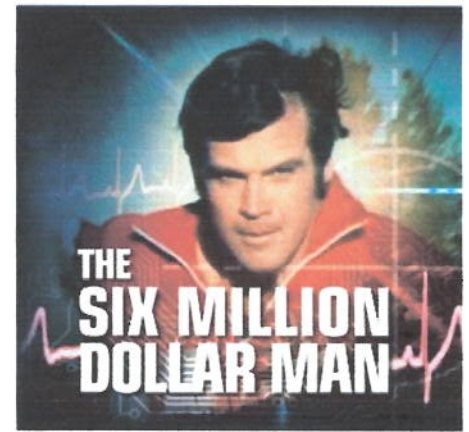

In beweging...

Bionisch verder?

Sinds september 2017 komen de herinneringen aan Steve Austin opnieuw bovendrijven. Ik had wel even YouTube-hulp nodig om de man weer helder op mijn netvlies te krijgen, maar met een paar filmfragmenten is hij weer helemaal aanwezig. Het bekijken van die beelden biedt een aparte mix van nostalgisch jeugdsentiment en futuristische fantasieën. Voor wie de vroegere t.v.-serie niet kent even wat uitleg. Hierboven zie je de vastberaden gezichtsuitdrukking van acteur Lee Majors, die ooit in die stijl astronaut Austin vertolkte. Het verhaal? Na 3 maanlandingen was Steve tijdens een testvlucht verongelukt en dat ongeval had ingrijpende gevolgen: opeens blind aan zijn linkeroog, een ernstig verwonde rechterarm en beide benen moesten geamputeerd worden. Maar dankzij de expertise van een hypermoderne arts werd Steve met hightech-onderdelen omgebouwd en beleefde daarna als geheim agent spectaculaire avonturen. Met zijn bionisch oog kon hij over grote afstanden uiterst precies inzoomen en eerder dan wie ook gevaarlijke situaties spotten. Bovendien was hij iedereen te snel af, want zijn loopsnelheid was opeens fenomenaal. In onze tijd zou hij zelfs een Usain Bolt er gemakkelijk uitlopen. Trouwens een grappige, slimme vondst van de regisseur om filmbeelden van de hardlopende 6 million dollar man vertraagd af te spelen. Dat suggereert inderdaad een enorme snelheid. Het zal duidelijk zijn: de kunstmatige sensoren en prothesen maakten een actieheld van de opgekalefaterde astronaut.

Onbekende oorzaak voor mijn oor-zaak

De KNO-arts kon niet weten dat ze met één opmerking deze jeugdherinneringen bij me zou losmaken. Haar conclusie was niet mis te verstaan: "U bent aan beide oren zwaar slechthorend." Anders gezegd: 70-90 dB gehoorverlies. Dat ik heel dicht aan zat tegen volledige doofheid (= boven 90 dB) had ik al gemerkt, maar haar volgende suggestie: "Misschien moeten we de route van een cochleair implantaat uitzoeken," sloeg in als een bom. Wat was er aan de hand? Op 26 september maakte ik voor de tweede keer mee wat plotsdoofheid inhoudt. Die avond verstond ik opeens mijn gesprekspartner niet meer, hoeveel moeite ik ook deed. In 2010 was me dit al eens overkomen aan het linkeroor, nu betrof het de rechterkant. "Twee keer komt zelden voor," wist de KNO-arts, maar wat de oorzaak ervan was, daar had ze geen enkel idee over. Mijn opvatting als leek, dat de recente wortelkanaalbehandeling van een kies rechtsboven de verklaring zou kunnen zijn nam ze niet over. "De eerlijkheid gebiedt te zeggen: we weten het gewoon niet." Ook over de prognose kon ze geen uitsluitel geven. Maar veel pikte ik al niet meer op, want de schrik over een eventuele implantaat overheerste inmiddels alles.

'Een hersenoperatie?!'

Objectief gezien is een CI (cochleair implantaat) een hoogwaardig staaltje elektronisch vernuft. Het werkt totaal anders dan het meer gebruikelijke gehoortoestel. Want dat is eigenlijk een geluidsversterker, waarbij nog gebruik gemaakt wordt van de natuurlijke organen van het slechthorende oor. Maar bij een CI worden die natuurlijke functies van oorschelp, midden- en binnenoer volledig gepasseerd. De CI zet geluid om in pulsen die via elektroden direct de gehoorzenuw stimuleren. Om dat te bereiken is wel een hersenoperatie noodzakelijk en dat brengt mij bij de subjectieve kant. Want sleutelen aan het brein is niet zonder risico's. En omdat de natuurlijke gehoororganen helemaal genegeerd worden is revalideren een lastige, langdurige zaak. Alle geluiden moeten opnieuw herkend en geduid worden en dat kan wel een jaar intensief oefenen inhouden. Bovendien - heel anders dan in het fictieve verhaal van Steve Austin - wordt het er niet beter op. Bionische ogen en oren zijn fictie. Met een kunstmatig orgaan verder, scherper en beter zien of horen

bestaat (nog?) niet. Afgaand op de ervaringen van CI-dragers wordt nooit de geluidskwaliteit gehaald van vóór het ernstige gehoorverlies. Maar goed, ik voel me bevoorrecht, want ik hoef er nu geen besluit over te nemen. Met het voluit benutten van mijn beetje restgehoor, plus enkele extra technische hulpmiddelen én een persoonlijk oefenprogramma kom ik nog een heel eind.

Technologie voor twee

In de ruimte is geen lucht, dus zijn er ook geen luchtrillingen en daarmee geen geluid. Tijdens ruimtewandelingen praten

astronauten met elkaar met behulp van een koptelefoon en microfoon in de helm van hun ruimtepak. De parallel is natuurlijk niet echt door te trekken, maar toch... tijdens ons bezoek aan Space Expo, klikte mijn oudste kleinzoon op mijn verzoek een microfoon op zijn GR8 DAY-shirt. Zo kwam te midden van alle kabaal in elk geval zijn geluidssignaal wél apart bij mij binnen. Soms gebruik ik dat microfoontje ook in mijn werk. Daarin ga ik een stap verder dan mijn collega, Julie Jampel. Zij is al een paar jaar iemand aan wie ik me optrek. Op haar 4e werd Julie ernstig doof, maar ze heeft nooit gebarentaal geleerd. Als psychotherapeute werkt ze ruim 25 jaar met horende cliënten, die aanvankelijk haar gehoorbeperving niet eens in de gaten hebben. "Mensen nemen eerder aan dat ik even niet oplette dan dat ik hen niet verstond omdat ik doof ben." Aan het eind van hun allereerste gesprek vertelt ze de ander wat er bij haar speelt. De reden? Zo kan een nieuwe cliënt diens oordeel over haar baseren op de feitelijke interactie en niet op louter vooroordelen. Ik leg meestal al eerder in het eerste gesprek uit wat er bij mij speelt. Bovendien heb ik sinds kort dit kaartje achter de hand om de ander wat meer ideeën te geven, als die daar behoefte aan heeft:

Wat kun je doen in het contact met mij, als slechthorende?

- * Neem ook de tijd voor ons gesprek
- * Sta of zit niet verder dan ong. 2 meter van me
- * Geef me de kans jouw gezicht te zien
- * Duidelijk en rustig praten zou mij helpen
- * Heb geduld met me, het probleem ligt bij mij
- * Wees bereid als ik erom vraag iets te herhalen of leg het met andere woorden nog eens uit
- * Overweeg of je mijn microfoontje wilt gebruiken, zodat ik je beter kan horen
- * Probeer óók de humor in te zien van mogelijke 'klok-kok' of 'klepel-lepel'-missers tussen ons

Bedankt!

Jod van Dyken

Bekijk het maar

Julie heeft zich helemaal toegelegd op spraakafzien / liplezen en ze is ook daarin voor mij een voorbeeld. Door heel goed te leren kijken naar iemands gelaatsuitdrukking, houding, ogen, mond en vooral ook de context hoop ik verder te komen in het begrijpen en aanvoelen van mijn gesprekspartners. Ook dat is eigenlijk een zaak voor twee. Want er moet natuurlijk wel wat van iemands lippen af te lezen zijn...

